

۲۵ گفتار پیرامون انقلاب اسلامی

عنوان: ۲۵ گفتار پیرامون انقلاب اسلامی

تهیه و تدوین: معاونت پژوهش و برنامه‌ریزی

ناشر: نشر هماهنگ وابسته به شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی

بهار ۱۳۸۳

آرزو فن‌آین

شوریه‌شناسی و مطالعات فرهنگی

ماهیت، ساختار و بنیان‌های تئوریک و ایدئولوژیک آن کاملاً روشن و مسلم می‌گردد و این رسالت به طور خاص متوجه نهادها و سازمان‌های فرهنگی و تبلیغی است. معاونت پژوهش و برنامه‌ریزی شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی با درک چنین ضرورت‌هایی و در راستای وظیفه‌مندی خود در جهت پشتیبانی محتوایی و افزودن بر غنای برنامه‌های بزرگداشت ایام... مجموعه مقاله‌هایی را در قالب کتاب بیست و پنج گفتار پیرامون انقلاب اسلامی تدوین نموده است. اولین مقاله‌ی این کتاب تحت عنوان «ویژگی‌های خط امام خمینی (ه) و رسالت‌های ما می‌باشد که به برخی از ویژگی‌های اساسی جمهوری اسلامی که مورد تأکید امام راحل بوده‌اند، می‌پردازد و به توضیح عناصر کلیدی از جمله «حفظ نظام اسلامی»، «ولایت فقیه» «حمایت از مستضعفان»، «حفظ وحدت»، «استکبارستیزی»، «احترام به مردم» و... پرداخته است. دومین مقاله‌ی ادبیات گفتمانی امام خمینی است که تلاش می‌کند

جریان‌ها و حرکت‌های سیاسی می‌توانند مسیر یک جامعه را دگرگون سازند و قابلیت‌ها و سرمایه‌های آن جامعه را برای نیل به مقاصد دیگری به کار برند. یکی از بارزترین مصادیق جریان‌های اجتماعی و سیاسی «انقلاب» است که به مقابله با نظام سیاسی حاکم برمی‌خیزد و بخشی یا همه نهادها و ساختارهای اجتماعی موجود را به منظور دستیابی به وضعیت مطلوب متحول می‌سازد.

انقلاب‌ها بر حسب «ریشه‌ها و علل شکل‌گیری»، «نخبگان و رهبران آن» و «آرمان‌های مورد نظر» به بخش‌های مختلفی تقسیم می‌شوند. اما انقلاب اسلامی مردم ایران با سه شاخص ذکر شده با سایر انقلاب‌ها تفاوت‌های عمیق نظری و زیربنایی دارد. در واقع انقلاب ایران دارای خصوصیات منحصر به فردی بود که آن را از سایر جنبش‌های سیاسی، کاملاً متمایز و برجسته کرد. بدین ترتیب می‌توان گفت انقلاب ایران یک انقلاب دینی بود.

بنا بر چنین توصیفی از انقلاب اسلامی ایران ضرورت و تبیین

پس از پیروزی انقلاب اسلامی پرداخته است. نویسنده‌ی مقاله ضمن بررسی خدمات و تأثیرگذاری نهاد روحانیت در ایران با هدف کارآمدی به آسیب‌شناسی پرداخته است.

مقاله‌ی بعدی کتاب مربوط به «انقلاب اسلامی و بیداری مسلمانان جهان و جنبش‌های رهایی بخش می‌باشد. این مقاله با تأکید به مقاومت فلسطین و لبنان در برابر رژیم غاصب صهیونیستی، جان‌مایه‌ی این خیزش‌ها و حرکت‌های جهادی را در تأثیرپذیری آنها از انقلاب اسلامی جستجو می‌کند و انقلاب اسلامی را به مثابه الگوی شایسته‌ای برای مبارزه با سلطه‌ی استکبارگران معرفی می‌کند.

دیگر مقاله‌ی کتاب تحت عنوان موفقیت‌های مهم جمهوری اسلامی ایران در عرصه‌ی سیاست خارجی می‌باشد که در این مقاله نگارنده معتقد است، بیداری اسلامی، جداسازی اسلام حقیقی از اسلام آمریکایی، همگرایی ملی اسلامی، استقلال سیاسی، افزایش مبارزات رهایی‌بخش و..... از جمله موفقیت‌های مهم جمهوری اسلامی ایران در عرصه‌ی سیاست خارجی بوده است که بسیار ارزشمند است و نباید به سادگی از کنار این فتح‌الفتوح بین‌المللی گذشت.

نظری به فرهنگ و روحیه‌ی ایثار و شهادت طلبی هشتمین مقاله‌ی کتاب است که در آن بررسی خصوصیات فرهنگ ایثار و شهادت پرداخته و به عناصری همچون خلوص، نهراسیدن از مرگ، نفی دنیامداری، بصیرت دینی، خدامحوری خودباوری و استقامت روحی اشاره شده و سپس به آسیب‌های تهدید کننده‌ی این فرهنگ نگریسته و راهکارهای گسترش فرهنگ ایثار و شهادت‌طلبی را برشمرده است.

نهمین مقاله‌ی کتاب به مردم‌سالاری دینی و مؤلفه‌های آن اشاره دارد که در آن جایگاه مردم در نظام‌های سیاسی سکولار و دینی و رژیم‌های مبتنی بر مردم‌سالاری را بررسی می‌کند و مطالب ارزشمندی را درباره‌ی اسلام و مردم‌سالاری عرضه کرده است.

مقاله‌ی دهم تحت عنوان انقلاب اسلامی و منزلت زن در جامعه‌ی اسلامی می‌باشد که از محورهای آن می‌توان به نقش زن در خانواده، حقوق زن در برابر مرد و مشارکت اجتماعی و سیاسی زنان اشاره کرد.

شعارهای راهبردی انقلاب اسلامی مقاله‌ی یازدهم کتاب است که در این مقاله «استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی و «نه شرقی»، «نه غربی» به عنوان شعارهای اصلی و عمده‌ی جنبش اسلامی مردم ایران علیه رژیم شاه و دستگاه‌های استکباری می‌داند و به تبیین و تشریح آن می‌پردازد.

مقاله‌ی بعدی کتاب اقتدار ملی و مؤلفه‌های آن نام دارد که در آن تعاریفی از اقتدار ملی ارائه شده و پیرامون رویکردهای گوناگون آن بحث نموده و سپس عناصر و مؤلفه‌های عمده‌ی اقتدار ملی در نظام جمهوری اسلامی را برشمرده و در نهایت راهکارهای تقویت اقتدار

با روش تحلیل محتوا به تبیین مفاهیم تقابلی، واژه‌های تعاملی و عبارات و واژگان ابداعی در ادبیات گفتگومانی امام خمینی (ره) پرداخته تا مشخص کند که چگونه آن حضرت توانست در رهگذر کلام به ابلاغ پیام، رسوخ معانی و نهایتاً درونی کردن ارزش‌ها بپردازد.

گذری بر همسانی سیر و سلوک سیاسی حضرت امام خمینی (ره) و حضرت آیت‌الله‌عظمی‌العالی سومین کتاب است. آن‌چه که در این مقاله به آن پرداخته شده است، شناسایی تشابهات سیره‌ی امام راحل (ره) و رهبر معظم انقلاب در عرصه‌ی سیاست داخلی و خارجی است. مؤلفه‌های کلیدی و بنیادی مشترک میان این دو بزرگوار از قبیل: اسلام‌مداری، مردم‌گرایی معنویت، تواضع، حکمت الهی، اطمینان و ایمان عمیق، هوشیاری، ژرف‌اندیشی و... مورد توجه و تأمل قرار گرفته است.

مقاله‌ی چهارم به تبیین نقش ولایت فقیه و رهبری در مهار بحران‌ها اختصاص دارد که در آن به بحث و کندوکاو پیرامون این موضوع پرداخته است مباحثی چون مفهوم «ولایت فقیه»، «حکومت اسلامی»، «نقش‌های ولایت فقیه» را بررسی نموده است.

پنجمین مقاله‌ی کتاب به روحانیون و پویایی ذهنی ملت ایران اختصاص دارد. در این مقاله با نگاهی نو به ارائه تعاریف مفاهیم و کلید واژه‌هایی چون روحانی، مجتهد، حوزه‌علمیه، فرهنگ و... به ارزیابی نقش روحانیان در پویایی فرهنگی ملت ایران قبل، حین و

ملی فهرست شده است.

دیگر مقاله‌ی کتاب تأملی بر کارنامه‌ی نهادهای انقلاب و نقش آنها در رشد و تکامل انقلاب اسلامی می‌باشد که در آن نهادهایی که در پیشبرد و اعتلای انقلاب نقش اساسی داشته‌اند به طور اجمالی معرفی شده و از اهداف، وظایف و کارکردهای آنها گفته شده است. چهاردهمین مقاله‌ی کتاب تحت عنوان «وفاق ملی، شاخصه‌های و راهکارها (با تکیه بر آسیب‌شناسی وفاق در جناح‌های سیاسی ایران) روش‌ها و راهکارهای نیل به وفاق ملی را نیز مورد تأکید قرار داده و سپس به موضوع «وحدت جناح‌های سیاسی» اشاره نموده است.

مقاله‌ی پانزدهمین کتاب در ارتباط با چالش‌های فراروی جمهوری اسلامی در عرصه داخلی می‌باشد که در این مقاله برخی از آفات و چالش‌های داخلی که نظام اسلامی در تقابل با آنها قرار گرفته است، بررسی می‌کند. نگارنده‌ی مقاله، تنگنا و چالش‌های داخلی مورد نظر خویش را در زیر عناوین چالش‌های سیاسی فرهنگی، چالش‌های اجتماعی، چالش‌های امنیتی و چالش‌های اقتصادی طبقه‌بندی نموده است و فهرستی از زیرمجموعه هر یک را ذکر کرده است.

تأملی در ایام‌الله و نقش آنها در پیروزی و فراگیری انقلاب اسلامی مقاله‌ی شانزدهم کتاب است که در این مقاله نگارنده تلاش نموده است تا ویژگی‌های ایام‌الله و اقسام آن را برشمارد و کارکردهای آنها را در پیشبرد انقلاب اسلامی مورد تدقیق قرار دهد. در پایان مقاله نیز به آسیب‌های تهدید کننده‌ی ایام‌الله اشاره شده است.

هفدهمین مقاله‌ی کتاب به بررسی مشارکت سیاسی و راهکارهای مشارکت‌جویی بیشتر مردم در انتخابات پرداخته است. در این گفتار پس از اشاره به مفهوم مشارکت سیاسی به جایگاه مشارکت سیاسی در حکومت اسلامی و قانون اساسی نگریسته شده و سپس راهکارهای مشارکت‌جویی بیشتر مردم در انتخابات مورد تحلیل و تأمل قرار گرفته است.

در مقاله‌ی هجدهم به بررسی خدمت‌رسانی به مردم مبانی، ضرورت‌ها، راهکارها و موانع پرداخته است. نگارنده در این مقاله کوشیده است تا برخی از ریشه‌های این موضوع را در آموزه‌های اسلامی و مقایسه‌ی امام راحل برشمارد و ضرورت‌های آن را مورد مذاقه قرار دهد. سپس به راهکارهای عملی نهضت خدمت‌رسانی به مردم اشاره شده و در انتها نسبت به بعضی از موانع تحقق این نهضت ارزشمند تأکید شده است.

مقاله‌ی نوزدهم تحت عنوان نسل جوان؛ رسالت‌های بر دوش، چالش‌های پیش رو می‌باشد که در آن ضمن برشمردن خصوصیات و وظایف جوانان و چالش‌های فراروی نسل جوان با نگاهی جامع به مسائل جوانان در کشورمان مباحث کاربردی و مهمی را مطرح می‌کند.

مقاله‌ی بیستم به انقلاب اسلامی، دستاوردها و چالش‌های

اختصاص دارد که در آن به تبیین بخشی از دستاوردهای نظام اسلامی پرداخته و چالش‌هایی که انقلاب اسلامی در مواجهه با آن قرار دارد نام برده شده است.

بیست و یکمین مقاله‌ی کتاب مربوط به دستاوردهای برجسته‌ی جمهوری اسلامی ایران از آغاز تاکنون می‌باشد که در آن برخی از دستاوردهای مهم انقلاب از جمله: «دین‌مداری»، «حکومت اسلامی»، «مشارکت مردمی»، «عزت و اقتدار ملی»، «هویت‌بخشی به مسلمانان» و «گسترش جنبش‌های اسلامی» مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

بیست و دومین مقاله به مقایسه تطبیقی وضعیت کشور قبل و بعد از انقلاب و تبیین اثرات آنها پرداخته است. در این مقاله رهیافت‌های انقلاب اسلامی و نظام اسلامی در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و... ارزیابی و شناسایی شده و این یافته‌ها و دستاوردها نسبت به دوران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی مورد مقایسه و سنجش قرار گرفته‌اند.

در مقاله‌ی بیست و سوم به تطبیق ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها در پیش و پس از انقلاب اسلامی پرداخته است. این مقاله در پس آن است که چهره‌های از وضعیت و موقعیت فرهنگی ایران در دوره‌ی حکومت رژیم پهلوی عرضه کند. نگارنده توجه ویژه‌ای را به دو قشر اجتماعی یعنی جوان و زنان مبذول داشته و حیات فرهنگی آنها در دوران تاریک را توصیف می‌کند.

بیست و چهارمین مقاله در ارتباط با عدالتخواهی و محرومیت‌زدایی در نظام اسلامی با نگاهی به دستاوردهای آن می‌باشد؛ نگارنده در این مقاله تلاش نموده با تکیه بر آمار و ارقام به گوشه‌هایی از تحولات کشور و سازندگی‌های انجام شده اشاره نماید.

بیست و پنجمین و آخرین مقاله‌ی کتاب به ناکامی‌های آمریکا در خصومت‌ورزی علیه ایران اختصاص دارد که در این مقاله به ابعاد مختلف خصومت آمریکا و سنگ‌اندازی‌های آن در برابر پیشرفت ایران اسلامی پرداخته شده است.

در یک ارزیابی کلی می‌توان گفت مجموعه‌ی حاضر مجموعه‌ای ارزشمند است که به موضوع انقلاب از ابعاد مختلف پرداخته است. این کتاب می‌تواند برای سطوح مختلف علمی مورد استفاده قرار گیرد. نثر روان و ساده در کنار روشنی مباحث از ویژگی‌های این کتاب است.